پیشەی ئەمڕۆ
٤
٤ ـی ڕەشەمە ٢٠٢٦
بڵاوکراوەی ڕۆژانەی کرێکاران و هەژاران

ڕێگای ئاسن و ئاوێنەی ئاو، دوو ئەو پڕۆژانەن کە ئابووری شارەکە دەگۆڕن

هەندەڕ ئەحمەد \ ڕۆژنامەنووس

ئەگەر هیچ شتێک ڕوونی نەکاتەوە کە ئابووری شارێک ڕاستەقینە گۆڕاوە یان نا، ئەوا ئەو شتە ژمارەی ئۆتۆمبێلەکانی سەر شەقامەکانی نییە. ئەو ژمارەیە زۆر جار فریودەرە. ئەو شتەی ڕاستەقینە ئەو ژمارەیە نییە کە چەند ئۆتۆمبێل هەیە، بەڵکو ئەو ژمارەیە نییە کە چەند کەس پێویستیان بە ئۆتۆمبێل هەیە بۆ ئەوەی بگەنە کار، بگەڕێنەوە ماڵ، یان بتوانن بژێوی ژیان دابین بکەن. لە شارێکدا کە ڕێگای ئاسن تێیدا نییە، هەموو ئۆتۆمبێلێک بەشێکی ئەو بارگرانییە هەڵدەگرێت کە دەبوایە شەمەندەفەر هەڵیبگرێت. لە شارێکدا کە ئاوێنەی ئاو تێیدا نییە، هەموو ئۆتۆمبێلێک بەشێک لە ئەو شوێنەی داگیر کردووە کە دەبوایە ببێتە ڕێگا یان پارک. بۆیە کاتێک ئەم دوو پڕۆژەیە لە شارێکدا بوونیان نەبێت، ئەوا ئەو شارە بە شێوەیەکی سەیر و سەمەرە گەشە دەکات، بەڵام ئەو گەشەیە زۆر قورس و گران دەکەوێتە سەر خەڵکی ئاسایی.

ئەمە ئەو شتەیە کە ئێستا لە هەولێر ڕوودەدات. ئەگەر ئێمە بە ڕاستی بمانەوێت بزانین ئایا ئەو شارە بەرەو پێشەوە دەچێت یان بەرەو ئاڵۆزی، ئەوا پێویستە سەرنجی ئەو دوو پڕۆژەیە بدەین کە ئێستا لە ژێر دروستکردنن: هێڵی یەکەمی شەمەندەفەری هەولێر و ئاوێنەی ئاوی هەولێر. ئەم دوو پڕۆژەیە هەر یەکەیان بە جۆرێک جیاواز، بەڵام هەر دووکیان بە یەک ئاراستەدا ڕۆیشتوون: ئەوەی ڕێگەی ئاسان بکات بۆ ئەوەی خەڵک بتوانێت بە شێوەیەکی ئاسان و ئەمن و ئاسوودە بگەڕێت بەبێ ئەوەی پێویستی بە ئۆتۆمبێل هەبێت.

هێڵی یەکەمی شەمەندەفەر، کە ئێستا لە ژێر دروستکردنە، تەنها هێڵێکی ئاسن نییە. ئەو هێڵە بڕیارێکی ستراتیژییە دەربارەی ئەوەی هەولێر دەیەوێت چۆن گەشە بکات. ئەگەر ئەو هێڵە تەواو بکرێت و بە شێوەیەکی ڕاست کار بکات، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیک هێڵەکە بەهای زەوی و خانووەکانیان بەرز دەبێتەوە، چونکە خەڵک دەتوانێت بە خێرایی و بە نرخێکی کەم بگاتە ناوەندی شار. ئەمە واتە ئەو ناوچانە دەبنە شوێنی باشتر بۆ ژیان، بۆ کڕین و بۆ وەبەرهێنان. بەڵام ئەگەر هێڵەکە بە شێوەیەکی خراپ دابڕێژرێت، یان تەنها بۆ ماوەیەکی کورت کار بکات، ئەوا هیچ کێشەیەک چارەسەر ناکات و تەنها پارەیەکی زۆر لە باجدەرانی ئاسایی دەخوات بەبێ ئەوەی هیچ گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینە ڕوو بدات.

ئاوێنەی ئاوی هەولێر، لە لایەکی ترەوە، پڕۆژەیەکی جیاوازە. ئەو پڕۆژەیە ئەوە ناگۆڕێت کە خەڵک لە کوێ دەژی، بەڵکو ئەوە دەگۆڕێت کە خەڵک چۆن دەژی. ئەگەر ئاوێنەی ئاو بە شێوەیەکی ڕاست دابڕێژرێت و بە شێوەیەکی ڕاست بەڕێوەببرێت، ئەوا دەبێتە شوێنێک کە خەڵک بە پێ، بە دەرپێ یان بە دەرپێ و ئۆتۆبیس دەگاتێ، نەک تەنها بە ئۆتۆمبێلی تایبەت. ئەمە واتە ئەو ناوچانەی نزیکی دەبنە شوێنی باشتر بۆ کڕین و فرۆشتن، بۆ ڕێستۆرانت و بۆ ژیانی ڕۆژانە، چونکە خەڵک بە ئاسانی دەگاتێ و بە ئاسانی دەڕوات. بەڵام ئەگەر ئاوێنەی ئاو تەنها بۆ ماوەیەکی کورت کار بکات، یان ئەگەر ئۆتۆبیسەکان بە شێوەیەکی ڕاست ڕێکنەخرێن، ئەوا ئەو پڕۆژەیە دەبێتە سەرچاوەیەکی گرفت و ڕەخنە، نەک سەرچاوەیەکی چارەسەر.

ئەوەی ئەم دوو پڕۆژەیە لە یەکتر جیا دەکاتەوە ئەوە نییە کە کامیان گرنگترە، بەڵکو ئەوەیە کە چۆن یەکتر تەواو دەکەن. ئەگەر هێڵی یەکەمی شەمەندەفەر بە تەنها کار بکات، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیک هێڵەکە زیاتر لە ئاوێنەی ئاو سوود وەردەگرن، چونکە خەڵک دەتوانێت بە ئاسانی بگاتە ناوەندی شار. بەڵام ئەگەر ئاوێنەی ئاو بە تەنها کار بکات، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیک ئاوێنەی ئاو زیاتر سوود وەردەگرن، چونکە خەڵک دەتوانێت بە ئاسانی بگاتە ناوەندی شار. بەڵام ئەگەر هەردووکیان بە یەک ئاراستەدا ڕۆیشتوون، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیکی دەبنە شوێنی باشتر بۆ ژیان، بۆ کڕین و بۆ وەبەرهێنان. بەڵام ئەگەر هەردووکیان بە یەک ئاراستەدا ڕۆیشتوون، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیکی دەبنە شوێنی باشتر بۆ ژیان، بۆ کڕین و بۆ وەبەرهێنان.

بەڵام ئەگەر هەردووکیان بە یەک ئاراستەدا ڕۆیشتوون، ئەوا ئەو ناوچانەی نزیکی دەبنە شوێنی باشتر بۆ ژیان، بۆ کڕین و بۆ وەبەرهێنان.